

2022 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL KÜLTÜR

1. Metinde Papa I. Leo'nun, Atilla'nın önünde diz çökerek Hristiyan dünyası adına yalvarması ve Atilla'nın "halkı adaletle yönettiğiniz sürece gelmem, yoksa karşınızdayım" diyerek onu tehdit etmesi, Atilla'nın başka bir devletin (Roma'nın) iç işlerine ve halkı yönetim biçimine doğrudan "müdahale etme potansiyeli ve yetkisini" taşıdığını gösterir. **Cevap: E**

2. Aç olanı doyurmak, yoksulu (yalıncağı) giydirmek ve ziyafetlerle halkı beslemek (tepe gibi et yığdırmak), devletin vatandaşına bakmak ve onun refahını sağlamakla yükümlü olduğu "Sosyal Devlet" anlayışının en somut yansımasıdır. **Cevap: A**

3. Anadolu'nun kapılarını Türklere açan 1071 Malazgirt Savaşı Büyük Selçuklu Hükümdarı "Alp Arslan" döneminde; Anadolu'nun tapusunu alarak buranın kesin Türk yurdu olduğunu perçinleyen 1176 Miryokefalon Savaşı ise Türkiye (Anadolu) Selçuklu Hükümdarı "II. Kılıç Arslan" döneminde kazanılmıştır. **Cevap: A**

4. Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve yükselme döneminde; ilmiye, kazaskerlik, vezirlik ve sadrazamlık gibi kritik bürokratik makamları tekelinde tutan, hatta İstanbul'un fethine kadar hanedanla birlikte devleti yöneten en köklü ve kudretli Türk sülalesi Çandarlılar (Çandarlı ailesi)dir. **Cevap: B**

5. 1402 yılında Ankara ovasında, Cengiz Han'ın mirasını taşıyan büyük komutan Timur ile Osmanlı Padişahı Yıldırım Bayezit arasında yapılan savaşın ağır yenilgiyle sonuçlanması; devleti 11 yıllık karanlık bir taht kavgası ve Fetret Devri'ne sürüklemiştir. **Cevap: A**

6. Yeniçeri ocağındaki askerlerin Türk-İslam kültürüyle yoğrulduğu, pençik/devşirme usulüyle farklı kaynaklardan beslendiği ve kademeli (acemi oğlanlardan) bir eğitimle

yetiştirildiği bilinen doğrulardır. Ancak bu askerler Osmanlı'nın "Eyalet/Taşra" ordusunun (Tımarlı Sipahilerin) değil, doğrudan padişaha bağlı "Kapıkulu (Merkez)" ordusunun belkemiğidir. **Cevap: D**

7. Sırbistan'ı, Trabzon Rum İmparatorluğu'nu, Mora'yı fethedip Karamanlıları hizaya getiren; aynı zamanda devletin kanunlarını "Kanunname-i Âl-i Osman" adıyla ilk kez anayasal bir kitaba (örfe) bağlayan kudretli cihan padişahı Fatih Sultan Mehmet'tir (II. Mehmet). **Cevap: C**

8. Esnaf teşkilatı (Ahilik/Lonca) yöneticileri dükkân açma (gedik) iznini verir, ham maddeyi paylaştırır, üretimi ve fiyatları (narh) kontrol eder. Fakat esnaflardan "kanun dışı iş yapanları yargılayıp hapis/ceza hükmü vermek" teşkilatın değil, doğrudan devletin şer'i hâkimi olan "Kadı"nın görevidir. **Cevap: E**

9. Baltalimanı Antlaşması doğrudan İngiltere ile (dış güçlerle), Düyûn-ı Umumiye İdaresi ise doğrudan Avrupalı alacaklı devletlerin temsilcileriyle kurulmuş uluslararası boyutu olan tavizlerdir. Ancak Malikâne sistemi devletin kendi içindeki vergi toplama ihalesini (mukataayı) ömür boyu yerli mültezimlere verme yöntemidir, yabancılarla ilgisi yoktur. **Cevap: A**

10. Fransız General Napolyon Bonapart'ın, İngiltere'nin Hindistan'daki sömürge yollarına (şah damarına) giden ticaret ağını kesmek ve Akdeniz'e hâkim olmak amacıyla 1798'de sürpriz bir saldırıyla asker çıkardığı Osmanlı toprağı Mısır'dır. **Cevap: D**

11. 1856 yılında Paris Barış Antlaşması arefesinde; tamamen Avrupa'nın baskısıyla ilan edilen, yalnızca gayrimüslim (azınlık) tebaanın haklarını korumayı, genişletmeyi ve onları Müslümanlardan üstün hâle

2022 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL KÜLTÜR

getirmeyi amaçlayan ferman Islahat Fermanı'dır. **Cevap: A**

12. Yazar Şevket Süreyya Aydemir'in o dramatik tasvirinde bahsettiği; Rumeli'den kopan, asırlık vatan topraklarını terk edip yanarak, yıkılarak ve katledilerek Anadolu'ya seller gibi akan o son Türk göçü felaketi, XX. yüzyılın başındaki "Balkan Savaşları"nın acı bilançosudur. **Cevap: C**

13. İtalya, Trablusgarp'ı işgal ettiğinde donanmasıyla denizi kapatmış, Osmanlı da zayıflığından dolayı asker gönderememiştir. Ancak vatansever genç subaylar, Enver Paşa ve Mustafa Kemal, gizli yollarla Mısır üzerinden bölgeye sızmış; Mustafa Kemal bu esnada kimliğini gizlemek için Şerif adında bir "Gazeteci" rolüne bürünmüştür. **Cevap: E**

14. I. Dünya Savaşı kaybedilip İttihatçıların beyin takımı (Talat, Enver, Cemal paşalar) ülkeyi terk ettikten sonra, ateşkesin acı faturasını imzalamak için kurdurulan o meşhur geçiş hükümetinin sadrazamı (Mondros'u imzalatan başbakan) Ahmet İzzet Paşa'dır. **Cevap: C**

15. 15 Mayıs 1919'daki İzmir işgaline tepki olarak Sultanahmet mitingi yapılmış, Sivas Kongreleri toplanmış, Heyet-i Temsiliye mevcudu artırılmış ve Mustafa Kemal isyan bayrağını yakarak Samsun'a çıkmıştır. Fakat "Wilson İlkeleri" savaşı bitirme manifestosu olup, işgalden çok daha önce (1918 başında) yayımlanmıştır. **Cevap: C**

16. Mustafa Kemal'in Havza Bildirisi'nin amacı; işgallere karşı İzmir'den yakılan protesto ve miting ateşini bütün yurda yayarak halkta millî bir refleks uyandırmaktır. Teslimiyetçi sadrazam "Damat Ferit'in Paris Barış Konferansı'na gitmesi" ise millî heyecanı değil, sömürge pazarlığını temsil ettiği için bu adımlardan biri olamaz. **Cevap: A**

17. Gediz Taarruzu fiyaskosunun (Kuvayımilliye'nin yenilmesinin) ardından meclis sallanmış, cephe komutanı Ali Fuat Paşa görevden alınıp Moskova'ya sürülmüş ve Batı Cephesi ikiye bölünerek (Güney ve Batı) İsmet Paşa emrine verilmiştir. Ancak "Misakımilli Kararlarının İlan Edilmesi" bu olaydan o kadar aylar önce olmuştur ki, aralarında sebep-sonuç ilişkisi yoktur. **Cevap: A**

18. I. İnönü Zaferi sonrasında panikleyen İtilaf Devletlerinin Londra Konferansı'nda "İzmir'i Türklere bırakalım, Boğazlarda biraz imtiyaz verelim" demeleri; onların aslında dayattıkları o kölelik belgesi Sevr Antlaşması'nın sert kurallarından şartlar zorlayınca "taviz verebileceklerinin" net bir göstergesidir. **Cevap: E**

19. Lozan Barış Konferansı'na yollanan İsmet İnönü başkanlığındaki Türk delegasyonuna Meclis tarafından verilen en kesin ve kati kırmızı çizgi; Doğu Anadolu'da bir Ermeni devletinin (yurdunun) kurulmasına izin verilmeyeceği ve ülkenin ekonomik damarlarını kesen "Kapitülasyonlar" meselesinden ne pahasına olursa olsun ödün verilmeyeceğidir. **Cevap: C**

20. Cumhuriyet'in kurulmasından kısa süre sonra (1925), Doğu'da irtica (şeriat) maskesi altında çıkan devlete yönelik en büyük başkaldırı olan "Şeyh Sait Ayaklanması"; dönemin hükümetini derhal olağanüstü sıkıyönetim tedbirleri olan Takrir-i Sükûn Kanunu'nu çıkarmaya ve asileri İstiklal Mahkemesi'nde yargılamaya zorlamıştır. **Cevap: C**

21. 1934 yılında; sınıf farkı yaratan, miras ve hukuk işlerini birbirine karıştıran lakap, unvan ve sülale isimlerinin yerine; kişiyi resmi bir kimlikle ailesine bağlayan, devlet işlerinde eşitliği sağlayan o meşhur medeniyet yasası "Soyadı Kanunu"dur. **Cevap: D**

2022 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL KÜLTÜR

22. Ziraat Bankası ve İtibar-ı Milli Bankası Osmanlı İmparatorluğu döneminde (I. Dünya Savaşı'nda ve öncesinde) faaliyettedir. Fakat ülkenin kendi millî sermayesini büyütmek için kurulan İş Bankası ile fabrika ve madenlere kredi pompalayan Sanayi ve Maadin Bankası bizzat "Cumhuriyetin İlanı" sonrasında kurulmuştur. (I ve IV). **Cevap: B**

23. Türk toplumunu durağan, statik ve kalıplaşmış köhne yapısından kopararak; siyasi, sosyal ve kültürel her alanda çağı yakalayan (çağdaş), dinamik köklü değişiklikler (devrimler) yapmayı hedefleyen o büyük sarsıcı ilke "İnkılapçılık"tır. **Cevap: B**

24. 1933 yılında bir grup ırkçı Bulgar gencinin Razgrat kentindeki Türk mezarlığını tahrip edip yıkması üzerine, İstanbul'daki milliyetçi Türk gençlerinin misilleme olarak "Biz ölümlere saygı duyarız" diyerek Bulgar konsolosluğu/mezarlığı önüne çelenk bırakması "Razgrat Olayı" olarak tarihe geçmiştir. **Cevap: D**

25. Birinci Dünya Savaşı cehenneminden sonra yeni bir savaş felaketini önlemek ve sınır güvenliğini sağlayarak barışı güvence altına almak için imzalanan uluslararası paktlar Locarno Antlaşması ile Briand-Kellogg Pakti'dir. (Üç İmparatorlar Ligi ise çok öncesine, 1800'lere aittir). **Cevap: D**

26. Soğuk Savaş kamplaşmasında ABD'nin hamlesine SSCB ayna gibi aynı yerden karşılık vermiştir: Ekonomik yardım planı Marshall'a karşılık Molotof Planı; askeri örgüt NATO'ya karşılık Varşova Pakti doğmuştur. Fakat Monroe Doktrini (ABD'nin tarafsızlık politikası) Soğuk Savaş dönemi eylemi değildir. Eşleştirme I ve II'de doğrudur. **Cevap: B**

27. Dünya'yı Küba Füze Krizi ile nükleer bir holokostun kıyısına getiren Soğuk Savaş gerginliklerinden sonra; iki süper gücün karşılıklı diyaloglarla, silahsızlanma

(SALT) antlaşmalarıyla tansiyonu bilerek düşürdüğü bu diplomatik döneme "Yumuşama (Detant)" dönemi denir.

Cevap: C

28. Ege'nin enine dağları olan Boz, Aydın, Yunt ve Madra dağları yer kabuğunun faylarla kırılarak yükseldiği klasik "Horst" kütleleridir. Fakat Akdeniz/Toros silsilesinde yer alan Tahtalı Dağları, tortulların yanal basınçla kıvrılmasıyla oluşmuş "Kıvrım" dağlarıdır. **Cevap: D**

29. Haritadaki ovalık bölgeler içerisinde; aşırı şiddetli kuraklık, aşırı buharlaşma, yok denecek kadar az yağış ve suların buharlaşıp tuzu ile kirecini toprağın yüzeyine basması sebebiyle çorak bozkırlar oluşan alan, Tuz Gölü ve çevresini işaret eden IV numaralı bölgedir. **Cevap: D**

30. Kızılırmak Nehri hem doğduğu hem döküldüğü yer itibarıyla sınırları aşmayan, Türkiye'nin kendi içindeki en uzun nehridir (III doğru). Üzerinde elektrik üreten meşhur Altınkaya, Kesikköprü ve Derbent barajları bulunur (II doğru). Ancak Çarşamba ovasından değil (orası Yeşilirmak'ındır), Bafra Ovası'ndan Karadeniz'e dökülür. **Cevap: E**

31. Durusu (Terkos) Gölü, Marmara'da deniz ile koy arasına kum girmesiyle oluşan bir "Kıyı Set" gölüdür. Bolu'daki Yedigöller ise dağlardan kayan toprağın nehir vadisini kapatmasıyla oluşan muazzam bir "Heyelan Set" gölüdür. (Mogan alüvyal set, Avlan ise karstiktir). Doğru eşleşme III ve IV'tür. **Cevap: E**

32. Harita üzerinde işaretlenmiş bölgeler arasında; Doğu Karadeniz (Rize-Artvin) kuşağını gösteren V numaralı alan, yılın neredeyse tamamını bulutlu ve aşırı nemli geçiren, Türkiye'nin açık ara farkla en fazla yağış alan yöresidir. **Cevap: E**

33. Bakırçay, Silifke, Bafra ve Menemen ovaları; azgın nehirlerin binlerce yıldır

2022 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL KÜLTÜR

taşıdığı kil ve kumu denizin sığ kıyısına yığılmasıyla oluşmuş verimli "Delta Ovası" (biriktirme) örnekleridir. Fakat Elmalı Ovası, kireç taşı erimesiyle oluşan bir "Karstik (Polye)" ovadır. **Cevap: A**

34. Türkiye'nin kıyılarındaki sarp yalıyarları (falezler) aşındıran rüzgârlı "Dalga"lar ve boğazlardaki/kıyıdaki kum hareketlerini sağlayan "Akıntı"lar kıyı şekillenmesinde başrolü oynar. Fakat "Gel-Git" (medcezir) olayı iç denizlerde çok cılız olduğu için kıyıları şekillendirecek gücü yoktur. **Cevap: D**

35. Ülkemizde ortalama kadın ömrünün erkeklerden daha uzun olması, eğitim seviyesinin giderek yükselmesi ve istihdamın hizmet sektörüne (ofis, eğitim vs.) kayması nüfusun temel karakteristikleridir. Fakat "Çalışan (istihdam edilen) nüfus içerisinde kadınların payı daha fazladır" yargısı tamamen yanlıştır, erkek istihdam oranı açık ara daha yüksektir. **Cevap: A**

36. Kırıldaki tarlasını (makineleşme veya mirasla) bırakıp şehre (sanayiye) doğru kalıcı olarak yapılan hareket, daimi iç göçün en klasik, en bilinen formudur (I doğru). Tüm bu taşınmalardaki en büyük zorlayıcı kuvvet açık ara iş bulma ("Ekonomik") kaygısıdır (III doğru). Ancak mevsimlik göçler sadece doğudan batıya akmaz (Adana, Ordu gibi yerlere her yönden akar). **Cevap: E**

37. Su kaynaklarının her yerde bulunduğu, tarım arazilerinin sarp yamaçlarda daracık tarlalar şeklinde bölündüğü, evlerin birbirinden kilometrelerce uzaklaştığı tipik "Dağınık Dokulu" köy yerleşmelerinin merkezi Karadeniz'dir (Özellikle Rize). **Cevap: D**

38. Toryum, geleceğin nükleer enerji hammaddesi olarak görülen ve Türkiye'nin dünyanın en büyük rezervlerinden birine sahip olduğu bir madendir. Bu devasa yatakların keşfedildiği yer olan Eskişehir'in

(Sivrihisar) haritadaki tam konumu II numarayla işaretlenen İç Anadolu bölgesidir. **Cevap: B**

39. Yılın 365 günü şakır şakır yağan yağmuru, tepesinden ayrılmayan kara bulutları ve aşırı sisli havası (nem oranı) sebebiyle güneş ışınlarının toprağa değmediği, dolayısıyla güneş enerjisi potansiyeli en düşük (ölü) olan yöremiz Karadeniz ilimiz olan "Bartın"dır. **Cevap: C**

40. Torosların eteklerinde, kalkerli (kireç taşı) yapıların sularla erimesi sonucunda yerin altında oluşan ve her yıl milyonlarca turisti çeken Damlataş, Karain ve Dim gibi devasa mağara sistemlerinin başkenti turizm cennetimiz Antalya'dır. **Cevap: C**

41. Hızlı tren ağlarımız Ankara merkezli olmak üzere İstanbul, Eskişehir, Konya, Bilecik ve Karaman hatları üzerinde yolcu taşımaktadır. Ancak İç Anadolu'nun güneyindeki Niğde ilimize kadar uzanan ve faaliyet gösteren doğrudan bir hızlı tren (YHT) hattı yoktur. **Cevap: E**

42. Güneydoğu Anadolu (GAP) bölgesine baraj suları verilince yöre çiftçisi sadece geçimlik ürün yerine katma değeri yüksek pamuk, mısır gibi "endüstri (sanayi)" bitkilerine yönelmiştir (I doğru). Büyükşehirlerdeki devasa günlük taze süt/yoğurt ihtiyacı, şehrin hemen çeperinde (etrafında) modern mandıracılığı patlatmıştır (II doğru). Ancak sünger avcılığı Bodrum/Muğla gibi Ege kıyılarındadır, Karadeniz'de değildir. **Cevap: A**

43. Türkiye'de ham petrol çıkarılan ve bunu işleyen ilk büyük tesis Batman'daki rafineridir. İkincisi ise petrol boru hatlarının, limanların ve devasa sanayinin ortasında kurulan ve Türkiye'nin en büyük petrol rafinerisine (Tüpraş) sahip olan Kırıkkale'dir. **Cevap: B**

2022 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL KÜLTÜR

44. 1950'lerden sonra kara yolu politikasına ağırlık verilmesi, köylere ve dağlara kadar tırların/kamyonların girmesini sağlamış; böylelikle hem üretilen malın taşınma kapasitesi devasa boyutlara çıkmış hem de insanların özel araçla şehirlere ulaşması iç ticareti şaha kaldırmıştır. **Cevap: E**

45. Meraların inşaata/imara kapanması, çok süt veren hayvan ıslahı ve erken/aşırı otlatmanın engellenmesi doğrudan mera hayvancılığını koruyan fiziksel tedbirlerdir. Ancak "İç ticaretin hayvansal ürünlere dayalı planlanması", hayvancılığın doğrudan üretimdeki fiziki verimini artıran koruyucu bir zirai/önlem değildir. **Cevap: C**

46. Miras hukukuna göre, mal varlığına sahip birinin (muris) geride bıraktığı malların, alacak ve borçlarının yasal mirasçılara (tereke olarak) devredilmesi işlemi kural olarak yalnızca "Ölüm (veya gaiplik)" hâlinin gerçekleşmesiyle başlar (açılır). **Cevap: B**

47. Türk hukukunda iki kişi arasındaki "Hısımlık (akrabalık)", kan bağıyla (Doğum/Tanım), hukuksal bağla (Evlat Edinme) ya da eşler yoluyla (Evlenme-Kayın hısımlığı) kurulur. Ancak dini veya kültürel bir olgu olan "Süt Kardeşlik", yasal olarak medeni hukukun tanıdığı bir hukuki hısımlık müessesesi değildir. **Cevap: A**

48. Devlet, İl Özel İdaresi, Belediyeler ve Köyler, kamu gücü kullanan ve doğrudan kanunla/idari kararlar kurulan "Kamu Hukuku" tüzel kişileridir. Ancak kişilerin gönüllü olarak, belli bir amaca özgüledikleri mallarla özel hukuk hükümlerine göre kurdukları yapılar "Vakıflar"dır. **Cevap: E**

49. Anayasanın eşitlik ilkesi maddesine göre, "Harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler, çocuklar, yaşlılar ve özürllüler" için alınacak özel

pozitif ayrımcılık tedbirleri eşitlik ilkesine aykırı sayılamaz. Ancak hapisten yeni çıkmış "Eski hükümlüler" anayasada sayılan bu imtiyazlı zümre içinde yer almaz. **Cevap: C**

50. Bir kişinin kira veya borç ödemesi gibi yükümlülüklerini, mahkeme kararına rağmen kendi rızasıyla yerine getirmemesi üzerine; alacaklının talebiyle İcra Dairesinin devletin polis ve kamu gücünü kullanarak (zorla) tahsilatı gerçekleştirmesi işlemine "Cebrî İcra" denir. **Cevap: C**

51. Seçme-seçilme hakkı, memur (kamu görevlisi) olma hakkı, siyasi parti kurma veya üye olma hakkı gibi vatandaşlık bağı gerektiren haklar yalnızca Türk vatandaşlarına verilmiştir. Fakat devletin tüm altyapısından faydalanan yabancı uyruklu kişiler de kazançları ölçüsünde devlete "Vergi" ödemekle yükümlüdür (herkese tanınan bir ödevdir). **Cevap: A**

52. Türk İdare ve Seçim Hukukuna göre; ister en ücra dağ köyünde isterse metropoldeki (Melikgazi ilçesi Tınaztepe) en merkezi mahallede olsun, bir yerin yerel muhtarı (ve ihtiyar heyeti) mutlaka o bölgedeki halkın oyuyla (Seçmenler Tarafından Seçilerek) göreve gelir. **Cevap: B**

53. 442 sayılı eski Köy Kanunu'na göre, köyün mülki sınırları içinde devleti temsil eden, kolluk gücünü yürüten ve yürütme organı işlevine sahip olup doğrudan "Köy idaresinin başı" sayılan tek yetkili amir Köy Muhtarı'dır. **Cevap: D**

54. İl Özel İdaresi, Belediyeler (Büyükşehir, il, ilçe) ve Köyler; kendi karar organları, tüzel kişilikleri ve bütçeleri olan özerk Mahalli İdareler (yerel yönetimler)dir. Fakat "İçişleri Bakanlığı", başkent teşkilatı olan Devlet tüzel kişiliği içinde yer alan devasa bir Merkezi İdare kurumudur. **Cevap: A**

2022 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL KÜLTÜR

55. Elçiler gibi siyasi misyon yürütmekten ziyade; bulunduğu yabancı şehirde Türkiye'nin ve Türk vatandaşlarının ticaretini, miras, evlilik ve pasaport işlerini korumakla görevli, devletin ticari-idari bürokratik temsilcisi olan dışişleri memuruna "Konsolos" denir. **Cevap: E**

56. Sözlerin (diyalogların) tamamen susup bedenini konuştuğu; sanatçının yüzündeki yoğun makyaj, jestler, mimikler ve abartılı tavırlarla seyirciye bir duygu veya hikâye anlatmaya çalıştığı o meşhur dilsiz güldürü / sahne sanatı "Pantomim"dir. **Cevap: D**

57. XIX. yüzyılda Fransa'da yeşeren Romantizm akımının en ateşli kalemlerinden biri olan; Paris'in çanlarını çalan Quasimodo'yu anlattığı "Notre Dame'ın Kamburu" ile Jan Valjean efsanesini yarattığı "Sefiller" gibi başyapıtların babası Victor Hugo'dur. **Cevap: B**

58. Gövdesindeki bez körüğü açıp kapatarak içindeki metal dilciklere hava pompalayan, klavye ve düğmelerine basılarak oynak, kıvrak Avrupa/Kafkas ezgileri çalınan ve kemerlerle omuza asılıp elde taşınabilen müzik aleti "Akordiyon"dur. **Cevap: B**

59. Göçebe yaşam tarzını, atlı sporları, geleneksel okçuluğu ve pehlivanlığı yaşatmak adına; 2022'de Türkiye'nin ev sahipliğinde, "Gelenekten Geleceğe Bir'iz" mottosuyla göl kenarındaki o meşhur efsanevi başkentimiz İznik'te (Bursa) düzenlenen şölen "4. Dünya Göçebe Oyunları"dır. **Cevap: C**

60. Kraliçe II. Elizabeth'in bir asırlık saltanatının bitimiyle; yıllarca "Galler Prensi" unvanıyla gölgede kalarak dünyanın en uzun süre veliaht bekleyen ismi olan ve nihayetinde İngiltere Kraliçesi'nin ardından tahta geçip monarşinin başına oturan kral "III. Charles"tır. **Cevap: B**

2022 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL YETENEK

1. "Kendi hayatının tanığı olmak" sözü, insanın yaşadığı ânın bizzat içinde olup tadını çıkarmak yerine; o ânı dışarıdan bir izleyici gibi kameraya kaydedip sosyal medyada sergilemeyi, yani yaşamaktan çok "görülmeyi" tercih ettiğini ifade etmektedir. **Cevap: A**

2. Parçada sinemanın asıl gücünün, her şeyi diyaloglarla ("konuştuğu" anlarla) seyirciye anlatmak yerine; bazı yerlerde susarak seyircinin kendi zihninde bir şeyler kurgulamasına, yani "düşünceye yer açtığı" anlara saklı olduğu vurgulanmaktadır. **Cevap: D**

3. Parçada Sanayi İnkılabı'nın iktisadi büyümesi (A), yeni iş alanları açması (B), düşünsel dönüşümü (C) ve toplumsal dönüşümü (D) tetiklediği açıkça sayılmıştır. Ancak "Tüketim kavramını değiştirmesine" dair bir ifadeye yer verilmemiştir. **Cevap: E**

4. Metnin IV. cümlesinde ("İş insanları ve reklamcılar... oyuncak bebek sektörü yaratarak bundan para kazanmaya başladı.") sektörün nasıl ticarileştiğine dair tarihsel bir tespit yapılmıştır. Edilgen bir "örnekleme" sanatı kullanılmamıştır. **Cevap: D**

5. Parçada sıfat tamlaması ("ayrılmaz bir parçası"), belirtili isim tamlaması ("ekosisteminin sürdürülmesi") ve sıfat-fiil grubu ("oldukları", "yardımcı olacak") mevcuttur. Ancak (-ıp, -arak, -ınca) ekleriyle oluşturulan herhangi bir zarf-fiil grubuna yer verilmemiştir. **Cevap: E**

6. "genç hissetti" (his-s-etti -> ünsüz türemesi), "aydınlığı" (aydınlık-ı -> ünsüz yumuşaması), "sıcacık" (sıcak-cık -> ünsüz düşmesi) ve "ayrılan" (ayır-ılan -> ünlü düşmesi) kelimelerinde ses olayları vardır. Parçada "-yor" ekinin daralttığı herhangi bir ünlü daralması yoktur. **Cevap: B**

7. Cümlelerin ögeleri incelendiğinde; C seçeneğinde "Eserin her ayrıntısını

özümseyerek derinliklerine inen dikkatli bir okur" kısmı cümlelerin öznesidir ve niteleme sıfatlarıyla oluşturulmuş devasa bir sıfat tamlamasıdır. **Cevap: C**

8. "Bu parmaklar" (İşaret sıfatı), "yanlara doğru" (Edat), "nasıl da" (Bağlaç) ve "cezbediyor" (Birleşik fiil) ögeleri metinde açıkça bulunmaktadır. Kullanılan "gitgide" ve "yavaş yavaş" zarfları zaman değil, durum zarfıdır. Bu yüzden cümlede zaman zarfı yoktur. **Cevap: A**

9. Cümlelerin yüklemlerine bakıldığında; A'da "öğrenmişti" (Fiil), B'de "duyuyordu" (Fiil), D'de "ister" (Fiil), E'de "ekledi" (Fiil) çekimli eylemlerdir. Ancak C seçeneğindeki "gereklidir" yüklemi, ek fiil olarak yüklem olmuş isim soylu bir sözcüktür. **Cevap: C**

10. III numaralı cümlede yer alan "var ki" ifadesindeki "ki" bağlaçtır ve ayrı yazılması gerekir. "varki" şeklinde bitişik yazılarak büyük bir imla hatası yapılmıştır. **Cevap: C**

11. Cümledeki açıklama ve sıralamalar noktalama kurallarına göre dizildiğinde: ...şöyle açıklar (:) Kaplanlar (,) boyları şu kadardır (;) kuyrukları şöyledir. Hikâye etmekse şudur (:) ... şeklinde bir noktalama silsilesi oluşur. **Cevap: C**

12. I ve II. cümlelerde müzenin mimari yapısı ve başkentteki konumu anlatılırken; III. cümleden itibaren müzenin içinde sergilenen "satranç takımlarına" ve bu takımların özelliklerine geçilmiştir. Konunun yönü değiştiği için ikinci paragraf III. cümle ile başlamalıdır. **Cevap: B**

13. I, III, IV ve V. cümlelerin tamamı İngiltere'de tesadüfen bulunan savaş günlüğüne ve yazarın anılarına odaklanmışken; II. cümlede Imperial War Museum yetkililerinin yeni bir karar almasından bahsedilerek asıl metnin akışı kesintiye uğratılmıştır. **Cevap: B**

2022 ORTA ÖĞRETİM ÇIKMIŞ SORULAR
GENEL YETENEK

14. Parçanın başında "Tarım faaliyetlerini engelleyen bu durum çölleşmedir" denilmektedir. Bu cümleye geçiş yapabilmek için, öncesinde tarım alanlarının yok olduğunu belirten "Her yıl milyonlarca kilometre tarım alanı ve kırsal alan tarım yapılamayacak hâle gelmektedir." (E) cümlesi getirilmelidir. **Cevap: E**

15. İroninin, hiciv sanatından en büyük farkı doğru veya yanlış zemininde hareket etmemesidir. Metinde ironinin hakikati tam temsil etmediği ve doğruluğunun kaygan olduğu anlarda yapıldığı anlatılır; yani iki sanat arasındaki temel fark, gerçeklikle kurdukları ilişkidir. **Cevap: C**

16. Telepatinin nasıl tanımlandığına, sözcük kökenine, kadınlarda neden daha güçlü olduğuna (duygusal temeller) ve günümüzde (âşıklar/ikizler arasında) görüldüğüne değinilmiştir. Ancak Antik çağdan bugüne insanlarda "neden köreldiği" konusuna açıklık getirilmemiştir. **Cevap: E**

17. Yazarın yarattığı Don Kişot karakterinin "onca yıl ve onca ülkede" dilden dile dolaşarak bir sembol hâline geldiğinin vurgulanması, bu eserin zamanı ve mekânı aşan, evrensel bir nitelik gösterdiğinin kanıtıdır. **Cevap: A**

18. Psikoloji yayınlarının büyük çoğunluğunun mutsuzluğa/depresyona ayrıldığı, mutluluk psikolojisinin sonradan ekonomik desteklerle ivme kazandığı metinde vardır. Ancak mutsuzluğu konu edinen bu kitapların doğrudan "depresyonun ortaya çıkma nedenlerine (kaynağına)" odaklandığı bilgisine metinden ulaşılamaz. **Cevap: A**

19. Eskiden statünün yüz yüze etkileşimle ve ilk elden bilgilerle belirlendiği, bugün ise artan nüfus ve modernleşmeyle birlikte bu kişisel çıkarımların zorlaştığı belirtilmiştir. Bu durum, kişinin sosyal konumunu belirleyen işaretlerin (marka,

ev) daha karmaşık bir boyuta geçtiğini gösterir. **Cevap: E**

20. Geleneğin yalnızca nostaljik, tarihi bir kalıntı olmadığı; oysa bugünümüzü de kapsadığı, ilişkilerimize ve rutinlerimize düzen vermeye devam ettiği vurgulanmıştır. Bu da geleneğin geçmişe ait görünse de aslında "dinamik ve yaşayan bir kavram" olduğunu ispatlar. **Cevap: B**

21. Metinde adanın coğrafi konumu (Queensland'e 85 km), üzerinde otel bulunması (Konaklama), doğal güzellikleri (Mercan kayalıkları) ve aynı anda en fazla 105 kişinin adaya alınması (Ziyaretçi kapasitesi) belirtilmiştir. Ancak adanın iklim koşullarına değinilmemiştir. **Cevap: E**

22. Yazar, evcil hayvanını kaybeden kişilere toplumun "Yenisini alırsın, alt tarafı hayvan" diyerek oldukça duyarsız yaklaştığından yakınmaktadır. Bu durum evcil hayvanların insanlar için taşıdığı özel anlamın toplumca göz ardı edildiğini gösterir. **Cevap: A**

23. Yazar; açıklamalar, duygu yüklü diyaloglar, karşılaştırmalar (hayvan ile insan hayatı) ve sohbet havasında içten bir dil kullanmıştır. Ancak bir mekânı veya nesneyi okurun gözünde fiziksel olarak canlandırmayı hedefleyen "betimleme" tekniğinden yararlanmamıştır. **Cevap: B**

24. Gündelik hayatta alışlagelmiş hareketleri yaptıkça, her şey "bildik ve tanıdık" hâle gelir ve kişiler bir şeyleri irdelemekten kaçınır. Bu durum insanların "gündelik hayattaki o bildik işleyişin rahatlığını sürdürme arzusundan" kaynaklanmaktadır. **Cevap: A**

25. Sosyoloji, toplumun kanıksadığı ve alışkanlık hâline getirdiği kabullerin karşısına "sinir bozucu bir yabancı gibi" çıkarak hiç sorulmamış sorular sorar. Bu durum sosyolojinin hayata karşı

"sorgulayıcı bir tavır sergilediğinin" açık bir göstergesidir. **Cevap: E**

26. "Sıklıkla tekrarlandığında 'şey'ler bildik hâle gelir ve bildik 'şey'ler kendi kendilerini açıklar." diyerek rutinin ve alışkanlığın insanı getirdiği nokta vurgulanmıştır. Rutini bozmak ve aşinalığı kırmak ifadeleri altı çizili sözün doğrudan doğruya "Tekdüzelik (sıradanlık)" olduğunu gösterir. **Cevap: D**

27. Toplam 7 paket ürün vardır (2 Buğday, 2 Çavdar, 2 Kırmızı Mercimek, 1 Yeşil Mercimek). Mantık zincirine göre 2. ve 4. sırada aynı tür un satılmışsa bunlar (stok gereği) kesinlikle Çavdar'dır. Son sıra (7) Buğday olduğuna göre, kalan tek Buğday paketi ile tek Yeşil Mercimek paketi mecburen 1. ve 3. sırayı paylaşacaktır. Dolayısıyla üçüncü sırada ya Buğday (I) ya da Yeşil Mercimek (III) satılmış olabilir. **Cevap: D**

28. Matematiksel ihtimalleri yerleştirdiğimizde, satış adedi sayıları kesin olarak bellidir (Buğday=2, Çavdar=2, Kırmızı M.=2, Yeşil M.=1). Bu yüzden "Buğday unundan toplam iki paket satılmıştır" ibaresi mutlak suretle ve kesin olarak doğrudur. **Cevap: C**

29. 2. ve 4. sıralara iki Çavdar unu oturduktan sonra art arda satılması gereken "aynı türdeki iki paket mercimek (Kırmızı Mercimek)" stok gereği boşlukların peş peşe geldiği tek yer olan 5. ve 6. sıralara yerleşmek zorundadır. **Cevap: A**

30. Eğer iki paket unun art arda satıldığı bir ihtimal dizilimi gerçekleşmişse, bu dizilim (2 ve 4 numaralar çavdarla kaplıyken) ancak 1. sırada Buğday Unu, 2. sırada Çavdar unu olmasıyla sağlanır. Bu durumda yeşil mercimek mecburen 3. sıraya itilir ve "Çavdar unundan (2) hemen sonra yeşil mercimek (3) satılmıştır" kuralı kesin doğru hâle gelir. **Cevap: D**